

enzym werkingen weten „veel is dat niet” (?!) ontleent aan een boek van DEKKER, en daarbij de lezers van het bestaan van mannen als E. FISCHER, en van standaardwerken als dat van OPPENHEIMER onwetend laat.

Merkwaardig zijn voorts de noten van den vertaler. Hem schijnt de wijze, waarop de schrijvers geestdrift en bewondering willen wekken, hier en daar wel eens te machtig te zijn geworden; van tijd tot tijd, na een lang hoofdstuk of een mooi betoog, laat hij een nuchtere opmerking vallen, zoo bijtend als rookend zoutzuur, en welke alles wat tot de noot aanleiding gaf volstrekt weg etst. Zoo maakt hij, zeer terecht, WIELANDT's anti-vermoeienisstof belachelijk, noemt hij POPOFF's groei- en hergroei-theorieën optimistische speculaties, en stuurt hij op geestige wijze STEINACH's verjonging „terug naar het rijk der luchtkasteelen, waaruit zij afkomstig is”.

G. VAN RIJNBEEK.

A. J. P. VAN DEN BROEK, *Praehistorie van den Mensch*. Den Haag, W. P. VAN STOCKUM & ZOON 1926. 168 bldz.

Dit boekje is een, in uitgebreiden vorm opgesteld verslag van een reeks voordrachten over de praehistorie van den mensch, welke de schrijver in den winter 1925—1926 gehouden heeft voor het Genootschap „Diligentia” te 's-Gravenhage. De voordrachten waren dus bestemd voor een kring van toehoorders van „algemeene belangstelling”; zij hadden ten doel ontwikkelde leken op de hoogte te stellen van den stand onzer kennis betreffende den praehistorischen mensch en omtrent de vraagstukken, welke dien-aangaande thans aan de orde zijn.

Welnu, het doet mij genoegen te kunnen vaststellen, dat de schrijver daarin uitnemend is geslaagd. Het is populaire wetenschap in den besten en degelijksten zin, wat hij ons biedt. Op zeer heldere en vlotte wijze worden den lezer de vraagstukken uiteengezet.

In zijn inleiding schrijft VAN DEN BROEK, dat hij zich voor op- en aanmerkingen aanbevolen houdt. Hij houde mij daarom ten goede, dat ik op enkele punten de aandacht vestig: Op bldz. 15, mis ik, waar hij noemt de bekende Fransche praehistorici, den naam van CARTAILHAC. Dezen naam kwam ik eerst veel verder en slechts zeer terloops in het boekje tegen.

Op bldz. 107, waar de schrijver het heeft over het onderzoek in Zuid-Limburg, had ik gaarne de belangrijke en nog jonge onderzoekingen van dr. VAN GIFFEN vermeld gezien.

Op bldz. 127 had m.i. vermelding verdiend het merkwaardige jong-palaeolithische beeldje, dat onlangs bij Kostienki in Rusland is gevonden, belangrijk vooral daarom, omdat uit deze vondst blijkt, dat over een gebied, hetwelk zich in Europa uitstrekt van de Pyreneeën tot diep in Rusland, in het jong-palaeolithicum zeer overeenkomstige plastieken zijn vervaardigd, die vetlijvige vrouwenfiguren voorstellen. Ten onrechte zegt de schrijver op dezelfde bladzijde, dat mannen-figuren uit deze periode niet bekend zijn. Immers men heeft bijv. bij Brünn een beeldje gevonden, een mannelijk individu voorstellend, en waaraan de mannelijke geslachtskenmerken duidelijk te herkennen zijn.

Te betreuren vind ik het, dat de schrijver nog niet een en ander omtrent de volgende praehistorische periodes, het neolithicum en de metaaltijden heeft medegedeeld, waardoor de lezer, althans in groote trekken, zich een voorstelling had kunnen maken omtrent de verdere ontwikkeling der menschheid, na het palaeolithicum.

J. P. KLEIWEG DE ZWAAN.

Prof. Dr. F. LUST, *Diagnostik und Therapie der Kinderkrankheiten*. Ein Wegweiser für den praktischen Arzt. 4e Neubearbeitete Auflage. Berlin-Wien. URBAN EN SCHWARZENBERG. 508 bladzijden. Prijs: ingenaaid 10.50 mark, gebonden 12 mark.

Van dit voortreffelijke, voor den practiseerenden arts bestemde boek — voor den student is het wegens zijn compendium-achtig karakter minder geschikt — zijn de eerste drie drukken in dit *Tijdschrift* aangekondigd door collega CORNELIA DE LANGE, die daarbij terecht uiting gaf aan haar groote ingenomenheid met dit werk. De thans verschenen vierde druk bezit natuurlijk dezelfde goede eigenschappen als de voorafgaande, terwijl bovendien overal verbeteringen zijn aangebracht en tal van nieuwe feiten en wetenswaardigheden, waarmede onze kennis in de allerlaatste jaren op het gebied der kindergeneeskunde is verrijkt, zijn opgenomen. Zoo vindt men bijv. in dezen druk een hoofdstuk over geconcentreerde voedsels voor zuigelingen, over acrodynie, over proteïnetherapie, enz., terwijl bij de lues congenita de behandeling met bismuth-paraeparaten en bij den diabetes mellitus die met insuline op korte doch voldoende wijze worden besproken. Soms evenwel is een dergelijke bespreking wel eens iets te kort, zoo bijv. als LUST bij de intravasale bloedtransfusie verklaart „für die Praxis genügt die Agglutinationsprüfung mit der Dreitropfenmethode“, zonder nader daarbij aan te duiden, hoe dit onderzoek geschiedt. Verder zwijgt LUST geheel over verschillende ziekten en methodes van behandeling en van onderzoek. De bezinkingsnelheid der roode bloedlichaampjes en het haemogram bijv. blijven geheel onbesproken, evenals het exanthema subitum (roseola infantilis), de adiponecrosis subcutanea neonatorum (scleroderma neonatorum), de (niet kunstmatig verwekte) pneumothorax, enz., terwijl LUST ook geen scherpe scheiding maakt tusschen het scleroedema en het sclerema adiposum. Verder vermeldt LUST in dezen druk wel, dat voor een juiste beoordeeling van de waarde eener specifieke voorbehoeding met vaccin bij kinkhoest nog verder onderzoek noodzakelijk is, doch over de bijzonder goede gevolgen, welke met dit vaccin bij de behandeling van een reeds uitgebroken kinkhoest worden verkregen, wordt met geen enkel woord gerept.

Het is niet onmogelijk, dat de weglating van enkele der bovengenoemde onderwerpen door LUST opzettelijk is geschied, omdat hij onze kennis daaromtrent nog niet rijp genoeg of minder geschikt achtte voor een voor practici bestemd boek. Hoe dit ook moge zijn, in geen geval kunnen de opgesomde punten ook maar eenigszins afbreuk doen aan de groote waarde, welke het boek van LUST voor den practicus heeft.

J. DE BRUIN.